



TÜRÜK

2022, Yıl/Year: 10, Sayı/Issue: 31, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / *Date of Received: 30.11.2022*

Kabul Tarihi / *Date of Accepted: 20.12.2022*

Sayfa / *Page: 32-55*

Research Article / Araştırma Makalesi

Yazar / *Writer:*

 **Doç. Dr. Serdar UĞURLU**

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü Öğretim üyesi

sugurlu@ibu.edu.tr

SÖZLÜ GELENEKTE HIZIR KONULU MEMORATLAR

Öz

2021 yılı bahar döneminde gerçekleştirdiğimiz saha çalışmalarında Hızır mitine dair bazı memoratların halk arasında yaşatılmakta olduğu tespit edilmiştir. Yaklaşık elli kaynak kişiden derlenen bu memoratlar belli bir bölge gözetmeksizin Türk sözlü geleneğinden derlenmek suretiyle elde edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yapılan derleme çalışmalarında farklı illerden malzemelerin derlenmesi söz konusudur. Derleme yapılan iller, coğrafyalar ve kültürler farklı olsa da Hızır ile ilgili inanç ve inanışların sözlü geleneğe benzer motiflere sahip olduğu görülmüştür. Günümüz Türk insanının Hızır'a olan inancının sağlam olduğu ve darda kalanlara yardım eden bir veli tip olarak onu gördükleri derlemelerden elde edilen sonuçlardandır. Sadece darda kalanlara değil aynı zamanda çeşitli ruhsal sorunlar yaşayanlara, sağlık problemleri olanlara da Hızır'ın gelip yardımında bulunduğu derlenen metinlerin incelenmesi ile anlaşılmıştır. Hızır ile ilgili inanmalardan bir diğeri de kendisine uygun olmayan bir şekilde davranıldığı zaman ortaya çıkmaktadır. Buna göre derlenen metinlerden anlaşılmıştır ki Hızır olduğu sonradan anlaşılan bir ihtiyarın memnun edilmemesi, elinin boş çevrilmesi ya da azarlanması sonraki bir zamanda başa gelecek felaketlerin nedeni olacaktır. Buna olan yaygın kanaati metinlerden çıkarmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Hızır, Hıdrellez, İlyâs, Nevruz, Memorat, Kült.

MEMORATES ABOUT HIZIR IN THE ORAL TRADITION

Abstract

During the field studies we carried out in the spring of 2021, it was determined that some memorates about the Khidr myth are kept alive among the people. These memorates, which were compiled from approximately fifty sources, were obtained by compiling from the Turkish oral tradition, regardless of a certain region. In the compilation studies carried out within the borders of the Republic of Turkey, the compilation of materials from different provinces is in question. Although the provinces, geographies and cultures where the compilation was made are different, it has been seen that the beliefs and beliefs about Hızır have similar motifs in the oral tradition. It is one of the results obtained from the compilations that today's Turkish people have a strong belief in Hızır and they see him as a parent type who helps those who are in distress. It has been understood by examining the compiled texts that Hızır came to help not only those who are in distress, but also those who have various mental problems and health problems. Another belief about Khidr comes out when he is treated inappropriately. Accordingly, it was understood from the compiled texts that dissatisfaction, empty hand or reprimand of an elder who was later understood to be Khidr will be the cause of disasters to come at a later time. It is possible to deduce the common opinion about this from the texts.

Keywords: Hızır, Hıdrellez, İlyas, Nevruz, Memorat, Cult.

1. Giriş

Türk halk inanç ve inanışlarında Hızır kültü özellikle Hıdrellez olarak ifade edilen yaz başlangıç törenlerinde oldukça yaygın bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. “Türk halk inanışı Hızır’ı peygamber olarak kabul etmekle birlikte (Hızır Nebi, Hızır a.s.), gösterdiği özellikler, bir peygamber imgesinden farklı olarak aramızda sürekli olarak yaşayan bir veli profili çizmektedir.”¹ Bu profile uygun düşen ritüellerin de daha çok Hıdrellez geleneği çerçevesinde kümelendiğini görüyoruz. Türk dünyasında Hıdrellez ritüeli yaz mevsiminin gelişine dair yapılan bir kutlama olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki inanışa göre yaz mevsiminin ilk günü 6 Mayıs’tır. İslam öncesi dönemde baharın gelişi ve aynı zamanda yılın ilk günü 21 Mart’tır ve Nevruz olarak kutlanmıştır. Türklerin İslam dinini benimsemesi ve yerleşik bir hayata geçiş yapması ile yani bir yerde hayvancılıktan tarım toplumuna geçmesi ile birlikte bu sefer 6 Mayıs da Türkler için önemli bir tarih haline gelmiştir. Yani özetle Türkler tarih boyunca baharın gelişini 21 Mart’ta Nevruz törenleri ile yazın gelişini de 6 Mayıs’ta Hıdrellez törenleri ile kutlamışlardır.

Hıdrellez ile Nevruz törenleri bugün Türk dünyasında hala canlı bir şekilde kutlanmaya devam edilmektedir. Hıdrellez her ne kadar yaz mevsiminin başlangıcı olarak bilinse de bugün bazı

¹ Döğüş, Selahattin (2015) “Anadolu’da Hızır-İlyas Kültü ve Hıdrellez Geleneği” Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi, Sayı 74, s.78.

Türk bölgelerinde Nevruz ile Hıdrellez birbirine karıştırılmaya başlanmış durumdadır. 6 Mayıs bu anlamda bazı bölgelerde bahar bayramı olarak kutlanır hale gelmiştir. Erman Artun'un da ifadesiyle oysaki "Hıdrellez yaz başlangıcıdır. Yaz ve kışın ayrılışıdır. Bir yıl Hızır Günleri ve Kasım Günleri diye ikiye ayrılır. Mayıs'ın altısında Hızır günleriyle yaz başlar 186 gün sürer, Kasım'ın sekizinde Kasım günleri başlar 179 gün sürer."² Ancak gerek geleneğin zayıflaması gerekse de 6 Mayıs'ın artık baharı andıran tarafının ağır basması gibi nedenlerle olsa gerek, 6 Mayıs'ta daha çok baharın gelişi kutlanır olmuştur. Bunun yanında Hızır ile ilgili inanışların ise devam ettiği görülebilmektedir.

2. Hızır Düşüncesi

Hıdrellez geleneğinin Türk İslam ananesinde farklı inanmaları da beraberinde getirdiği görülmektedir. Mesela Hızır ile İlyâs Aleyhisselam'ın bu tarihte yani 6 Mayıs'ta bir araya geldiğine inanılmaktadır. Bugünün kutsal olarak kabul edilmesinin bir diğer nedeni de budur. "Hıdrellez, halk arasında ölümsüzlük sırrına erdiklerine ve biri karada, diğeri denizde darda kalanlara yardım ettiklerine inanılan Hızır ve İlyâs peygamberlerin yılda bir defa bir araya geldikleri gün olarak kabul edilir. Ancak bu beraberlikte, ismi yaşatılmasına rağmen uygulamada İlyâs'ın şahsiyeti tamamıyla silinerek Hızır motifi öne çıkarılmıştır. Dolayısıyla bu bayramda icra edilen bütün merasimler Hızır'la ilgilidir. Bunun temel sebebi, İslâm öncesi devirlerde yukarıda zikredilen üç büyük kültürün hâkim olduğu alanda bu yaz bayramı vesilesiyle kültürlere kutlanan insan üstü varlıkların daha ziyade Hızır'ın şahsiyetine uygun düşmesi ve onunla özdeşleşmesidir."³ "İslâm dünyasının mitolojisine göre İlyas denizi korumak için yaratılan bir peygamberdir. Türk halkının inancına göre Hızır ölümsüzdür ve her yıl 6 Mayıs günü dünyayı dolaşıp tabiatı canlandırarak fakir ve bahtsızlara daima yardım etmeğe hazırda bulunduğu halkta inanç vardır."⁴ "İslâm kaynaklarına bakılırsa Hızır, Kuran'da telmihen, hadislerde ise ismen geçmektedir. Kuran'da insanların ibret alması için anlatılan kıssalardan birinde, Hz. Musa ile kim olduğu açıklanmayan kullarımızdan bir kul ifadesiyle tanımlanan bilge bir şahsiyetin serüveni anlatılır (Kehf/ 60-82). Hz. Musa ile buluşan ve sadece Allah tarafından kendisine ledün ilmi verilen kul'un anlatıldığı, içinde pek çok sırrı barındıran bu kıssa ile ilgili kaynaklarda ilahiyatçıların, tasavvuf erbabının, batini ekolün sayısız yorumları bulunur. Hızır'ın kimliği hakkında kimisinin melek, kimisinin peygamber ve özellikle tasavvuf çevrelerine göre de bir velî olarak nitelendirdiği görülür."⁵

Hızır Aleyhisselam'ın halk inançlarında sadece darda kalanlara yardım eden bir tip olmadığı baharı başlatan bir kişi olarak da değerlendirildiği görülebilmektedir. "Arapça kaynaklarda **hadır** (**hadr**, **hıdr**) şeklinde yer alan ve Arapça menşeli olduğu kabul edilen kelime Türkçe'de **Hızır** ve **Hıdır** biçiminde kullanılmaktadır. Hadır "yeşil, yeşilliği çok olan yer" manasındaki ahdar ile eş anlamlıdır. Bu manadan hareketle hadır kelimesinin özel isimden ziyade

² Artun, Erman. (1990) "Tekirdağ'da Hıdrellez Geleneği" Türk Halk Kültüründen Derlemeler, 1990 Hıdrellez Özel Sayısı, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları:143, Ankara. s. 4.

³ Ocak, Ahmet Yaşar (1998) "Hıdrellez", Türkiye ve Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, s.313

⁴ Piliçkova, Dr. Sevim. (1995) "İlkbahar Hıdrellez Bayramı Kaynaklanma İzleri" Sesler Aylık Toplum-Sanat Dergisi, Sayı 295, Makedonya, s.97.

⁵ Döğüş, Selahattin (2015) a.g.e. s.78

lakap ve sıfat olarak kabul edildiği söylenebilir. Nitekim bazı kaynaklarda Hızır'a bu ismin, kuru yerde oturduğunda altından otların yeşerip dalgalanması, cennet pınarından içtiği için bastığı her yerin yeşile bürünmesi sebebiyle verildiği kaydedilmektedir.”⁶

3. Hızır Konulu Memoratlar

Türk sözlü geleneğinde Hızır ile ilgili derleme çalışmaları yapıldığı zaman Hızır Aleyhisselam'a farklı farklı misyonların yüklenebildiği görülebilmektedir. Bu bağlamda 2021 yılı bahar aylarında BAİBÜ, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü lisans öğrencileri ile birlikte gerçekleştirdiğimiz derleme çalışmaları sonucunda Türk sözlü geleneğinde yaşamaya devam eden bazı Hızır konulu memoratlara rastlanmıştır. Derlemelerimizde bir il ya da bölge sınırlaması yapılmamış Türkiye sınırları içerisinde bütün şehir ve bölgeler derlemelerimize dahil edilmiştir. Elde edilen yaklaşık 330 civarındaki Hızır konulu memorattan 40 tanesi ise bu makale çalışmasında kullanılmıştır.

Memorat, bilindiği üzere hala yaşamakta olan bireylerin başından geçen ya da şahit oldukları olağanüstü olayların anlatıldığı anlatılara verilen bir isimlendirmedir. “*Şahsi tecrübe anlatıları* olarak temel alınan ve sadece bu konuda halkbilim ve antropoloji dünyasında ortak bir tanım zemini oluşturan “*memorat*” kavramı, halkbilimi dünyasına bu isimle resmen 1934 senesinde dahil olmuştur. Bu tarihten önce bu türden bir anlatı grubunu işaret eden bir kavramın mevcut olduğu görülmekteyse de uluslararası bir yaygınlığa erişmemişlerdir.”⁷ “Von Sydow memoratla ilgili olarak ‘*insanların şahsi olarak tecrübe ettiği, bu tecrübelerin unutulmaz ve dikkate değer olarak düşündükleri ve bunları nasıl tecrübe ettiklerini tasarladıkları*’ anlatılar olarak ifade eder. Bu cümlesinden hemen önce memorat için kullandığı *tamamen şahsî ve geleneksel ve şiirsel karaktere sahip olmaması* vurgusu kayda değerdir”⁸ Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere memorat türünden anlatılar ile diğer yakın anlatı türlerinin karıştırılmaması gerekmektedir. Yani efsane ya da menkıbe gibi anlatılar ile memoratlar birbirlerinden farklı anlatılardır.

Saha çalışmalarında kaynak kişilere bir konu ile alakalı memorat bilip bilmedikleri sorulduğunda, kaynak kişilerin bildikleri efsaneleri ya da menkıbevi anlatımları derlemecilerimize aktarmış olmaları, onların memorat ile neyin ifade edildiğini aslında bilmediklerini göstermektedir. Bu türden yapılan derleme çalışmalarında derleyiciler, elde ettikleri metinleri daha sonradan inceleyerek türlerine göre bir sınıflandırmaya sokmaları gerekmektedir. Aksi taktirde malzeme içerisinde memorat ile efsane ve menkıbevi anlatımların karışık olarak bulunması kaçınılmaz olacaktır.

3.1. Derlenen Memorat Örnekleri

Kocaeli’nden kaynak kişimiz Nevriye Hanım’ın anlatımıyla “Ben küçükken 12, 13 yaşlarındayken olan bir olay bu. O zamanlar gecekonduda oturuyorduk. Hani o zaman böyle maddi

⁶ Çelebi, İlyâs (1998) “*Hızır*”, Türkiye ve Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, s.406

⁷ Hallaç, Ahmet Tacettin (2018) “*Memorat Kavramının Tanımlarındaki Belirsizlik ve Bir Tanım Denemesi*” *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi Cilt/Volume: 2, Sayı/Issue:2 Yaz/Summer, ss/pp. 183.*

⁸ Hallaç, Ahmet Tacettin (2018) a.g.e. s.186

durumu da kimsenin çok fazla yoktu. Çocukluğumuzun zamanları geçimin zor olduğu yıllardı. Ramazan ayıydı. Annemlerle beraber iftar saatini bekliyoruz. Bizim o zaman divanlarımız var, divanlarda oturuyoruz. Ondan sonra bir yaşlı amcayla karısı geldi kapıya. Çaldılar kapıyı ben koştum gittim kapıyı açmaya. Yaşlı amca dedi ki kızım biz de oruçluyuz, varsa bir tas yemeğini bize de ver. Kapının önünde yiyelim yoldan geliyoruz hem orucumuzu açalım dedi. Ben de koştur koştur gittim annemin yanına. Dedim dışarda yaşlı amcayla teyze var oruçlularmış sen baksana. Annem meraklı meraklı gitti tabi kapıya anneme de aynı şeyi söyleyince amca, annem gitti babama söyledi. Dışarıda yaşlı amcayla teyze var, yoldan geliyorlarmış, oruçlarmış bir tas yemek verin de bize de kapıda orucumuzu açalım diyorlar dedi. Babam da olur mu öyle şey ya ayıp. Ben burada rahatım yerinde oturup yemeğimi yiyeceğim de onlar kapının önünde mi oturup yemek yiyecekler. Allah'ın bereketinin ayındayız, Allah için orucumuzu tutuyoruz. Sofrada ha bir tabak fazla ha bir tabak az buyursunlar içeri gelsinler. Allah'ın verdiği nimeti kulundan mı saklayacağız. Misafir hoş gelir dedi. Babam kalktı gelin amca içeri geçin dedi. Biz de adamlar o kadar pis ki üstleri başları. O kadar pisti ki. Biz de divanın üstüne çıktık divandan böyle uzanıp bakarsın ya divanlar yüksektir biz de öyle bakıyoruz. Onlar oturdular yemek yediler. Annem diyor ki ben yiyemiyorum diyor. O kadar pisler ki midem almıyor diyor. Tabi bunları olayı yaşadktan sonra söyledi annem. O sırada sofradayken böyle ucundan ucundan yedi yemeğini ama ben görüyorum. Sonra yemeklerini yediler kalktılar. Kapıdan uğurlamaya kalktık biz onları, o zaman da adetti gerçi hala adet gidenin arkasından mutlaka bakarsın ya. Kapıdan yolladık hemen bitişiğindeki pencereden de bakacağız. O zaman da evlerin etrafı boş. Boş arazi. Buradan geçeni yan taraftan görebilirsin. Onlar kapıdan çıktılar biz de camdan bakıyoruz. Çıkmaları lazım babam geldi gittiler mi diyor annem kimse çıkmadı ki diyor. Sağa baktık sola baktık çıktık evin etrafına baktık ettik kimse yok. O kadar konu komşuya sorduk kimse görmemiş. Biz o geleni Hızır belledik.” KK1

Kocaeli'nden bir başka kaynak kişimiz Saliha Hanım'ın anlatımıyla “Bundan 30, 35 sene önce Temmuz ayıydı. Kavurucu sıcak var havada. Evlerde duramıyoruz. Pencereleler açık her yer açık. Ben de bunaldım camın kenarında oturuyordum. Öyle otururken böyle uzaktan uzağa yaşlı bir amca geliyordu. Böyle üstü başı pis pasak içinde. Zor yürüyor elinde değneğiyle. Otururken de içimden geçirdim. Dedim ki, bu amcaya içerden getireyim de 20 lira vereyim diye. O kadar ev varken amca geldi geldi çaldı bizim kapıyı. Açtım biraz da çekindim tabi o kadar insan var bizim kapıya neden geldi diye. Ondan sonra amca benden para istedi. Bende içimden 20 lira geçirdim ya ama niye içeri gittim içerden beş lira getirdim amcaya verdim. Amca bana dedi ki, “Kızım neden içinden geçeni getirmedi?” Amca öyle deyince benim içime ürperti geldi. Korktum. Ben de amcaya, “Amca sen burada dur ben hemen geleceğim” dedim. Gittim yirmi lirayı aldım bir de sıcak diye bir bardağa soğuk su koydum. Kapıyı aralık bırakmıştım. Kapıya geri gittim ki amca iki dakika içinde gitmiş, yok olmuş. Para da su da elimde kaldı. Öyle sonra hem korktum hem üzüldüm.” KK2

Bolu merkezden kaynak kişimiz Meryem Hanım'ın anlatımıyla “Bir dilenci geldi ama iki kişi miydi bir mi hatırlamıyorum. Adam, yan komşumuzdan yoğurtla şeker istedi. Onlar vermeyince onlara ‘yok olun’ dedi. Sonra bize geldi yoğurtla şeker istediler. Ablam da hamur kestiydi. Bir tabak hamur koydu, bir çanak yoğurt koydu bir avuç da tane şeker koydu onlara verdik. Aldıktan sonra bize Allah çok versin dediler. Şunu da ambarınıza atın dediler. Verdikleri ekmeği ambara attık. O

seneden beri ekinlerimiz de çok oldu, mallarımız da çok oldu, ambardaki un hiç bitmedi. Yan komşumuzun da olaydan bir süre sonra evi yandı. Başka komşulara sorduk gördünüz mü diye ama kimse o adamı görmemiş. Sonra biz onun dilenci değil Hızır olduğunu düşündük.” KK3

Ankara’dan kaynak kişimiz Gürol Bey’in anlatımıyla “Bir gün arabamla işe giderken yolda bir araba tarafından sıkıştırıldım ve adamlar arabamın önünü kesip dışarı ellerinde sopalarıyla indiler. Ben ne olduğuna anlamadım ama adamlar resmen beni güpegündüz dövecekti. Ben de kendimi korumak için arabamdan bir şeyler bulmaya çalışırken birden 3-4 tane gençten ve uzun boylu subay gibi bembeyaz giyilmiş adamlar ortaya çıkıverdi. Hâlbuki o yolda hiç insan yoktu. Bu genç adamlar bana “Abi sen şöyle çekil biz hallederiz” dediler ve beni o zorba adamlara karşı korudular. Ben arkamı döndüğüm sırada ise artık adamlar yok olmuştu. Sanki hiçbir insan gelmemiş gibiydi. İnanıyorum ki onlar bana Allah tarafından Hızır olarak gönderildiler. O gün bugündür o olayı hiç unutamam.” KK4

Van’dan kaynak kişimiz Yusuf Bey’in anlatımıyla “6-7 yaşlarındaydım. Maddi olarak çok sıkıntı çektiğimiz bir zamandı. Annem yeni doğum yapmış elden ayakta düşmüştü. Babam o zamanlar pazarcılık yapıyordu. İşleri yolunda değildi, bir gün işi olsa beş gün olmuyordu. Evimizde artık tencere bile haftada 2 kez ancak ya kaynıyor ya kaynamıyordu. Bir gün kapımız çaldı. Bir yaşlı, üstü başı yırtık bir amca kapıda duruyordu. Anneme: “Karnım çok aç, bana yiyecek bir şeyler verir misin?” diye sordu. Annem amcaya tamam deyip mutfağa gitti. Dolabı açtı iki yumurta ile biraz domates vardı. Annem yemeği hazırlarken amca namaz kılmak istedi. Amca namazı kıldıktan sonra annem tepsiyle yemeğini götürüp verdi. Amca yemeğini yedi. Bize çeşitli dualar etti. Aynı zamanda sohbet de ettik. Annemden bir bardak su istedi. Annem içeriye gittiği sırada adam bir anda gözümün önünden kayboldu. Annem amcanın nereye gittiğini sorunca bir anda kayboldu dedim. Annem “Allah Allah!” diyerek tepsiyi almak için uzandı. Bir de ne görsün tepside hiçbir şey yenmemiş. Annem o an ağlamaya başladı ve mutfağa gitti. Buzdolabını açtı baktı ki iki yumurta da duruyor. Annemin söylediklerine göre bu olayı yaşadıkten sonra evimize bolluk bereket gelmiş.” KK5

Isparta’dan kaynak kişimiz Esmâ Hanım’ın anlatımıyla “Başımdan şöyle manevi bir olay geçmişti. Zor bela çocuk sahibi olduktan sonra rüyalarım da tanımadığım yaşlı bir amca görmeye başladım. Bir, iki derken rüyalarım da yaşlı amcayı görmeye devam ediyordum. Bu sırada canım da çok tatlı çekiyordu. Ciddi kilo problemim olması sebebiyle istediğim kadar tatlı yiyemiyordum. Bir gün işten çıktım eve giderken mahallemizin pastanesine uğradım. Düşünceme göre tatlıyı alıp kimseye göstermeden yiyecektim. Çünkü eşime birkaç sefer tatlı muhabbeti açtığımda yemememin daha doğru olacağını söylemişti. Neyse gel gelelim ben tatlıyı aldım. Yolda yürürken her zaman gittiğim sokağın yol yapımı sebebiyle kapalı olduğunu gördüm. Bu şekilde bir alt sokaktan gitmeye karar verdim. Fakat hala tatlıdan bir lokma bile almamıştım. Sokağa girdikten sonra az ilerde rüyamda gördüğüm yaşlı amca karşımda duruyordu. Sanki amca da beni tanıyormuş gibi bana doğru yürümeye başladı. Yanıma yaklaşıp durdu ve şöyle dedi: “Kızım sen kimsin?” Amcaya kendimi tanıttıktan sonra onu rüyamda gördüğümü anlattım. Amca da bana “Ben de seni rüyamda gördüm bana çok istediğim bir yiyeceği getiriyordun. Seni Hızır sanmıştım” dedi. Amca ile

konusurken tatlı isteğim de tamamen gitmişti. Elimdeki tatlıyı amcaya uzatıp: “Al amca belli ki bu tatlının nasibi senmişsin. Benim tatlı isteğim gitti” dedim. Amca teşekkür edip çok çok dua ederek yoluna devam etti. Aklıma geldikçe hala bu yaşadığım olaya şaşırıyorum.” KK6

Isparta’dan bir başka kaynak kişimiz Gülay Hanım’ın anlatımıyla “Durumumuzun sıkışık olduğu biz zamanda evimize hırsız girmişti. Oğullarım ve eşim ticaret yaptıklarından dolayı her ay sonu belli miktarda çeklerimiz oluyor. Hırsız girdiğinde çek parasını çalmıştı. Her şeyin Allah’tan geldiğini bilip inanan insanlarız, çok şükür ki bu dar zamanımızda bile şükrettik, isyan etmedik. Elim her zaman açık bir insandım o yüzden dar zamanımda da yardım eden eşim dostum çok oldu. Gel zaman git zaman torunlarım ve kızım bana yatıya geldi. Biz içeride sohbet ederken o zamanlar 7-8 yaşlarında olan torunum balkonda ablasıyla oyun oynuyordu. Ablası bir ara yanımıza geldi. O sırada küçük torunuma sakallı ve tarif ettiğine göre kafasında takkesi olan birisi sepeti aşağıya sallamasını istemiş. O da sallamış işte çocuk aklı ne bilsin. Yaşlı adam sepetin içine o zamanın parasıyla tam çekimize yetecek kadar oldukça yüklü bir para koymuş. Torunum elinde sepet salonun kapısından girince paraları etrafa dağıtmaya başladı. Şaşkınlıktan kimse birbirine bir şey demeden bakakalmıştık. Kızım hemen sordu bunları nereden buldun oğlum diye. O sırada torunum olayı anlattı. Alt katta bulunan deponun kamerasına hemen inip baktık gerçekten torunumun dediği gibi olmuş. O parayı işte yavrum Hz. Hızır getirdi.” KK7

Isparta’dan yine bir başka kaynak kişimiz Sevgi Hanım’ın anlatımıyla “Eskiden anlamı derin feyizli rüyalar görürdüm. Bir Kadir gecesi günü namaz kıldım dua ettim yattım. O zamanlar da durumumuz çok iyi değildi. Rüyamda annem, ben ve Urgiye Teyze adında annemin arkadaşını gördüm. Çöl gibi bir yerde birlikte yürüyoruz. Az gittik çok gittik derken önümüze sırtında çarşaftan çanta yapmış bir kişi çıktı. Bize kendisinin Hz. Hızır (as) olduğunu söyledi. Dini bir sohbetten sonra bize kabul olmasını istediğimiz dua olup olmadığını sordu. Yaşa göre önce annem “Ben oğullarımın çok zengin olmasını istiyorum. Mal mülk sahibi, hatırı sayılır kişiler olsunlar” dedi. Ondan sonra Urgiye Teyze “Ben zenginlik istiyorum. Altınlar, evler olsun” dedi. Sıra bana geldiğinde “Ben Allah’ın rızasını istiyorum” dedim. O anda Hz. Hızır bana “Kızım keşke böyle bir duada bulunmasaydın. Allah’ın rızasını kolay kolay kazanamazsın çeşitli sınavlardan geçersin. Nefsin belki kaldıramaz bunu” dedi. Olsun ben Allah’ın rızasını istiyordum. Aynı rüyayı birkaç sefer daha gördüm. Aradan seneler geçti annemin gerçekten oğulları bir anda zengin oldu. Ama kızlarının hala maddi durumu aynıydı. Urgiye Teyzenin evleri, altınları, bol paraları oldu. Bana gelince gerçekten rüyamdaki zatın da dediği gibi o rüyalardan sonra trafik kazası geçirdim, çeşitli sınavlardan geçtim hala da geçmekteyim. Amma tabi duamın kabul olup olmadığını ancak Allah bilir.” KK8

Erzurum’dan kaynak kişimiz Gülhanım Hanım’ın anlatımıyla “Üçüncü oğlum Recep’e hamileyken Erzurum’da oturuyorduk. Evimiz taştan ve üç katlıydı. Biz orta katta oturuyorduk. Bir gün kapı çaldı aşağı indim karşımda bir genç vardı. Abla açım yiyecek verir misin dedi. Ben de hamileyim zaten ağrılarımda vardı. Bir şeyler verdim. Abla sen hamilesin değil mi diye sordu. Ben de evet dedim senin o çocuğun çok hayırlı evlat olacak, kocana da sana da o bakacak ve devlet işinde çalışıp çok iyi yerlere gelecek, cinsiyeti de oğlan dedi. Ben de pek inanmadım konuştu

öylesine diye düşündüm. Beş dakika sonra bizim bitişik binadaki kadın geldi, çocuk size de geldi mi diye sordum. Yok abla kimseyi görmedim ben dedikten sonra anladım Hızır'ın geldiğini. Çocuğum erkek oldu şimdi de üniversitede makam sahibi. Babası ölene kadar baktı ona, şimdi de bana bakıyor.” KK9

İstanbul'dan kaynak kişimiz Filiz Hanım'ın anlatımıyla “Benim babam ben küçükken yürüyemiyormuş. Köydeki evde babaannem yemek yapıyormuş. Kalkmış sabah erkenden kapı çalınmış. O da yemek yaptığı için Ahmet kapıya sen bak demiş. Babam yerde sürüne sürüne gitmiş, kapıyı açmış bakmışlar yabancı bir adam. Kızım çok açım, bana biraz yiyecek verir misin demiş. Babaannem de tabii veririm amca daha yeni çorba yaptım, ekmeğ yaptım vereyim demiş. Adam, kızım senin çocuğun yürüyemiyor mu demiş. Babaannem de sorma amca ne varsa yürüyemiyor kaç yaşına geldi yürüyemiyor rahatsız demiş. Dur ben ona dua okuyayım, bacaklarını sıvazlayayım demiş. Allah'ın izni ile şifa olur bir iki güne kalmaz inşallah yürür demiş. Yemeğini yemiş, adam gidecekken amca dur sana yolluk yapayım da yolda yersin diyor babaannem. Babaannem mutfağa giderken babam bir bakıyor adam ortadan kayboluyor. Babaannem geliyor adam nereye gitti diyor, bir anda ortadan kayboldu diyor babam. Babam o günden sonra sağlığına kavuşup yürümeye başlamış.” KK10

Yozgat'tan kaynak kişimiz Ertan Bey'in anlatımıyla “Benim marketim var az aşağıda. Bir gün sabah saat 7 gibi marketimi açmaya gittim. Düzenlemem gereken eşyalarımı düzenledim. Dolabın içindeki ekmeğleri marketimin önüne koydum. Ekmeğler de yeni gelmişti sıcak sıcak. Gelenler gidenler alanlar oldu. Saat ilerledi. Akşam altı gibiydi. Marketimin önüne beyaz sakallı, kısa boylu, bir yaşlı adam geldi. Öyle masum öyle çaresiz görünüyordu ki anlatamam. Selam verdi içeriye doğru seslendi bana. Ben de selamına karşılık verdim. Yanına çağırdı beni. Elini uzattı ve elini tuttuğumda çok tuhaf şeyler hissettim. Gözlerimin içine uzun uzun baktı. Bana parasının olmadığını ve bir parça ekmeğ istediğini söyledi. Ben de tabii dedem gel buyur kaç tane istersen vereyim dedim. Dolaba doğru döndüm. Ekmeği poşete koyuyordum. Buyur dedem diyip arkamı döndüğümde kimseyi göremedim. Ne sağımda ne solumda. Bu kadar yaşlı bir adam bir iki saniyede uzaklara gidemez. Sokağın sonuna doğru baktım ama hiçbir yerde yoktu. Ben eminim ki o Hızır idi.” KK11

Antalya'dan kaynak kişimiz Özgen Hanım'ın anlatımıyla “Biz o zamanlar gecekonduda yaşıyorduk ve ben liseye gidiyordum. Ailem baskıcıydı, bir gün tartışmıştım onlarla. Evden dışarı çıktım evimiz de düzlük bir yerdi ve etrafında hiçbir şey yoktu. Çok ağlıyordum bir yandan da Allah'ım sen benim yardımcım ol diye dualar okuyordum. O sırada bembeyaz bir dede çıktı karşıma ve beni teselli etti. Ağlama kızım bunların hepsi geçecek diye bir şeyler söyledi bana hiç unutmuyorum. Ben onun Hızır olduğunu düşünüyorum.” KK12

Antalya'dan bir başka kaynak kişimiz Dilara Hanım'ın anlatımıyla “O zaman Hıdrellez zamanıydı. Bahçemize yaşlı, bastonlu bir amca geldi. Karnının aç olduğunu ve paraya ihtiyacı olduğunu söyledi. Ben de ona yiyecek bir şeyler ikram edip cüzi miktarda para verdim. Verdiklerimi aldıktan sonra bahçemizden çıktı. O sırada annem bana balkondan seslenerek atacağı parayı da dedeye vermeme söyledi. Ben parayı alıp bahçenin dışına çıktığımda dedenin olmadığını gördüm. Annemin balkona çıkması parayı atması benim almam en fazla bir dakika sürmüştür. Ama

dede birden ortadan kaybolmuştu. Bastonlu ve yavaş yürüyen biriydi bu kadar kısa sürede sokakta görünmemesi tuhaf gelmişti bana. Annem de durumu fark etmişti ve gelen kişinin Hızır olabileceğini söyledi. Hızır'ın bize bolluk getirdiğini düşünüyorum.” KK13

Gaziantep'ten kaynak kişimiz Zeynep Hanım'ın anlatımıyla “Bunu bana komşum anlattıydı. Komşum Hatice'nin durumu iyi değildi. Evlere temizliğe giderdi. Eşi hastalanınca ona bakmak için işlere gidemedi. İşte borçları vardı. Ödeyemedilerdi öyle olunca borç iki yüzken dört yüz olmuştu. Her gece dua edermiş Allah'ım sen beni bu borçtan kurtar diye. Bir gün gece evi temizlemiş, namazını kılmış, Kur'an okumuş. Yoruldum azıcık uzanayım demiş. Rüyasında bir kadın gelmiş beyaz tülbentle (beyaz eşarp), beyaz benizli (beyaz yüzlü) bir kadın. Yüklükteki (dolap) döşeklerin arasına para koydum. Al borcunu öde demiş. Ama durumun iyi olduğunda o parayı ihtiyacı olan birine ver demiş. Tamam, cevabını verirken uyanmış. Kalkıp yüzüne su çarpmış. Hemen yüklüğü boşaltmış. Döşeklerin arasında borcu kadar para bulmuş. Hemen gidip borcunu ödemiş. Bir sene sonra eşi de kendisi de çalışmaya başlamış o parayı ihtiyacı olan birine vermiş. Bir gün sohbetleyken bu durumu sohbet hocasına anlatmış. Hızır imdadına yetişmiş kızım. Allah'a dua et demiş.” KK14

Gaziantep'ten bir diğer kaynak kişimiz Mehmet Bay'in anlatımıyla “O zamanlar genç idik. Elli yaşında ya vardım ya yoktum. Erzincan'ın suyunun iyi (iyi) olduğunu duyunca Çavuş Mehmet (kardeşi) ile bir iki kişiyle akşam namazını kıldıktan sonra yola çıktık. Sabah namazı için bir müsait yerde duralım oğlum dedim. Karnımızı da doyurur yola devam ederiz. Yolun geniş bir yerinde durduk, namazı kılacağız ama kible ne tarafta? Bir o yana bir buna bakındık bulamadık. Benim saatim eseste (esasta) kibleyi gösterirdi. Erken çıkınca aceleden unutmuşum. Namazı nasıl kılacağız, kibleyi bulamadık. İlerde bir ışık şimşek gibi yere indi. Çavuş'a bu neydi demeden ne neydi dedi. Biraz etrafa bakındım. Hep o yöne baktığımda o şimşek ışığını gördüm. Allah bize yardım etti diyerekten o tarafı kible kabul edip namazımızı kılıp yola çıktık. Varacağımız yere vardığımızda hayrımıza etli ekmeğe dağıttık. O zamanlar bu olayın nasıl olduğunu mahallenin imamı Veli Hocaya sordum. Hz. Hızır sana yardım etmiş dedi.” KK15

Gaziantep'ten yine bir diğer kaynak kişimiz Rukiye Hanım'ın anlatımıyla “Köydeydik. Deden iki üç gün orda kalak dedi. Geceleyin yatarken kapı çalındı. Geceleyin o saatte korktum. Memik (Mehmet) uyanmaydı. İki üç kere çalınca kalktım açtım. Beyaz sakallı yaşlı bir adam ekmeğe istedi. O zamanlarda da köyde ekmeğe alınacak yer yok. Sabah erken bir minibüs gelir. Ne kadar yiyecek isen sabahleyin alıyon. O gün de biz ekmeğe almadan minibüs gitmişti. Ekmeğe yok ama dünden kalan somunu ıslayıp vereyim dedim. Olur dedi. İçeri gittim ekmeği ıslayıp bir kaba koyup getirdim. Kapıya vermek için geldiğimde kapıda adam yoktu. Etrafa bakındım kimse yoktu. Memiği (Mehmet) uyandırdım. Kapıya bir yaşlı adamın geldiğini ve ekmeğe istediğini söyledim. Dünenki ekmeği ıslayıp verem diye odaya geldim geri gittiğimde yoktu dedim. Hz. Hızır gelmiş. Sen verecen mi vermeyecen mi son ekmeğini seni yoklamış. Son ekmeğini paylaşacan mı diye. Ben de korktum. Birez talhada (pencerenin önü) bekledim geri gelirse veririm diyerekten. Ama geri gelmedi. O yıl ekmeğten yana hiç sıkıntı çekmedik. O sene ekmeğimiz hep bereketli oldu.” KK16

Bolu ili Kırbaşık ilçesinden kaynak kişimiz Derya Hanım'ın anlatımıyla “Bir gün akrabamıza oturmaya gitmiştik. Nevruzdan, Hızır Aleyhisselam'dan bahsediyorduk. Gittiğimiz akrabamız beş mayıs Hıdırellez günü denemek amacıyla tenceredeki sütü hiç yoğurt katmadan, mayalamadan yoğurt uyutur gibi sardığını söyledi. Sabah kalktığında bakmış ve süt yoğurt olmuş. O da Hızır Aleyhisselam'ın uğradığına inanmış.” KK17

Çorum'dan kaynak kişimiz Tozak Bey'in anlatımıyla “Amıcamın garısı aynı ebeme çekmiş cimri bi gadındı. Eli pek sıkıydı. Niyeyse bize bile hani yani böyle yakın akrabalara bile bişiyler yedürüp içürmeyi bek sevmezdi. Hani ona yorduğumuzdan böyle diyom. Başında da gelinlik gızı vardı bizim Fatma. Tam düğün haftası biz hazırlıkları yaparkene üstü başı kirli yırtık bi sefil adam geldi. Açım didi yemek istedi. Yengem de gapıya gelen dilenciye bile bi guruş para vemez. Asla öyle huyları yok eli sıkı didim ya. Neyse adam gelince zaten düğün yemekleri hazırlıyoduk yani öyle hazırlığımız da varıdı. Etme yenge hayırlı işimiz va bak şu adamın gannını doyurak didük. Ama dinlemedi. Şimdi onunla mı uğraşacak didi, adamı savdı başından. Neyse böyle olurke düğün oldu gelin alıcı geldi. Köyde de atla çıkıyodu o zamanlar yine gelinler eski gibi. Bizim köyün gıyısında da cindere köprüsü varıdı. Valla tam ordan geçerken nasıl oldu nasıl etti anlamaduk Fatma suya düştü. Kurtarın edin diyene gız boğuldu öldü. Biz de yine bunu o adama yemek vermedi ya ona yorduk. Yengem çok dizini dövüdü aklını oynattı emme işte iş işten geçti gayrı.” KK18

Aynı kaynak kişiden derlenen bir diğere anlatıma göre de “Yazın yaylara çıkıp orada duruyoduk. Hani davarlar bek çoktu. Yaşlı bi ebem varıdı. Allah rahmet etsin, rahmetli bek cimriydi. O yaşına gadaran o huyunu bir türlü bıraktıramamış babamgil. Kendi gözü böyle dar ya bize de birine, bir yere öyle bişiyler vedürmezdi hiç. Bir yere bişi gidecek diye aklı çıkardı rahmetlinin. Sonra bi gün bi toprak güvece yoğurt çaldı. Tam gömeke yani yoğurdu mayalayıp toprağa gömerdik. Buz gibi olurdu hem de daş gibi dutardı. Adamın biri geldi, açım didi yoğurttan istedi. Ebem de yoluna git başka gapıya git ben bunları çobanlara yidürecem didi adamı başından savdı. Didim ebe yapma bak adam aç belli ki ecük ekmek ney vererek didim beni de susturup oturttu. Sonra nice zaman sona bana şu yoğurdu çıkart çobanlar gelecek didi. Anam başına bi vardım güvecin içinde gocaman fare yatıyo. Ama nasıl büyük orıya nasıl girdi anlamaduk. İşte ebem adama yemek vermedi onu yimek de bize nasip olmadı dedük sonradan. Herhal Hızır aleyhisselam idi öyle yorduk biz de.” KK18

Çorum'dan bir diğere kaynak kişimiz Emine Hanım'ın anlatımıyla “Ben o zamanları gücüğüm emme aklım eriyo şimdi ben biliyom. Bizim alaller dirler babamgilin tarafa bek çok tarla tapanımız varıdı. Emme bi yaz tam hasat vakti bi yağmur bi yağmur dirken mahsül heçoldu. Yine de ecük bir şeyler çıktı emme öncekilere göre oo bu ne ki. Bi de bolluğa aluşuk bizim taraf tabi hepimiz derde düştük. Böyle dirkene çıkan buğdayları da çuvaldaduk yine çok şükür yetecek kadar varıdı. Çaydan geçürecek vardı bi yaşlı üstü başı sefil bi adam geldi durdu. Etmen didi şunlardan bi çuval da bana verin. Dedem de daraldı zaten didi mahsül bu yıl az git adam işine dedi. Emme babamın gözü doldu. Adamı bırakmadı. Çağırıldı. Gardaşıma da el arabasına bi çuval buğdayı yükletti. Adam da didi ki bunu bana şu çaydan geçiriverin. Tamam didi bizimkiler geçürelim, götürelim. Emme tam da yola goyulunca adam çuvalı bıraktırdı. Ben bu çuval buğdayı istemiyom emme dedi siz de bu

kış hiç yokluk görmeyeceniz dedi adam geçti gitti. Ondan kelli biz onun Hızır olduğunu anaduk. Gerçekten de o kış aynı önceki gibi bolluknan geçti, yokluk darlık görmedük çok şükür.” KK19

Zonguldak, Ereğli’den kaynak kişimiz Mustafa Bey’in anlatımıyla “Bundan bir zamanlar önce dedem anlatmıştı 70’li (1974- 1975) yıllarda, dedemin köyünden 2 kişi uzak bir ülkeye çalışmaya gitmişler. Uzun bir zaman çalışmalarından sonra yıllar geçmiş artık köye dönüş yapıyorlarmış. Dönüş esnasında yolda birisini görmüşler. Aksakallı, yaşlı, üstü başı dağınık birisiymiş. Dilenci olduğunu zannetmişler. Yaşlı adam onlara nereden geliyorsunuz arkadaşlar diye sormuş. İki arkadaş da çalışmaktan geliyoruz demişler. Tabii çalıştıkları yerden aldıkları ücretleri çuvala koymuşlar. Yaşlı adamlar iki arkadaşta çuvalarınızda ne var diye sormuş. İki arkadaştan bir tanesi benim çuvalımda yonga var demiş o sakallı adam da o kişiye “yongan bol olsun” demiş. Yaşlı adam bu sefer diğerine sormuş. O kişi doğrusunu söylemiş benim çuvalımda para var demiş. Yaşlı adam bu kişiye de “paran bol olsun” demiş. Aradan biraz zaman geçmiş iki arkadaş evlerine ulaşmışlar. Evlerine vardıklarında çuvallarına bakarlar çuvalında para olduğu halde yonga var diye yalan söyleyen adamın çuvalı yonga ile doluymuş. Para var diyerek doğru söyleyen adamın çuvalı da para ile doluymuş. 10 lira varsa 20 lira olmuş çoğalmış adamın parası. Böylelikle o yaşlı adamın kim olduğunu eve gelince anlamışlar. Böyle bir zamanda olay gelmiş geçmiş. İki arkadaş o kişinin Hızır Aleyhisselam olduğunu sonradan anlamışlar.” KK20

Yine Zonguldak Ereğli’den kaynak kişimiz Meryem Hanım’ın anlatımıyla “2005 yılında şöyle bir olay başıma geldi. Ben buraya gelin geldiğim senesi 2005 yılında evimiz ahşap bir evdi, ahşap bir eve gelin geldim. Evimizde çamaşır makinesi yoktu. Bir gün balkona çıkıp elimde çamaşır yıkarken, evimiz dörtyol ağzına yakındır, dörtyol ağzından bir nur yüzlü dedenin geldiğini fark ettim. Bizim evin üst tarafında durumu iyi olan bir aile vardı. Dede durumu iyi olan o aileye doğru yöneldi. O dede “Allah rızası için bir miktar para istedi” onlardan. Komşularımız biz bu parayı veremiyoruz dediler. Ondan sonra nur yüzlü dede benim yanıma doğru yöneldi. Benden de bir miktar para istedi. Dedeye ben bu evin en küçüğüyüm evde aile büyüklerinden kimse olmadığı için veremiyorum dedim. O da tamam kızım dedi sonra evimin aşağı tarafındaki evlere doğru yönelerek aşağıya doğru gitti. Sonra benim içim elvermedi. İçeri girdim kenarımda ne kadar para varsa, bir miktar da olsa vereyim diye içimden öyle geçirip, para alıp dışarı çıktım. Ben dışarı çıktıktan sonra o nur yüzlü dede ilk uğradığı durumu iyi olan ailenin evine doğru yönelmiş yürüyordu. Merdivenlerden inerek arkasından gitmeye başladım. Dede dede diye seslendim. Bana geri dönüp bakmadı. Sonra da o evin aşağısına doğru yöneldiğinde önümden birden kaybolduğunu fark ettim. Birkaç adım ya da 5-6 adım yürüsem normal bir insana yetişeceğimi düşünmüştüm ama o dedenin arkasından yetişemedim. Fazla da bir aramız yoktu. Ben ona yöneldim ama dede bir anda önümde buhar olup uçtu, kayboldu. O günden sonra fazla ara geçmeden o durumu iyi olan ailenin aile fertlerinden bir tanesi iş kazası geçirdi. İş kazası geçirdiği yerde hayatını kaybetti. Şunu anladım ki, kim ne olursa olsun Allah rızası için denilince, Allah rızası için denilerek bir şey ya da bir cisim olarak bir şey istenirse sen de ne varsa, gönlünden ne kopuyorsa ama bir lira ama elli kuruş, on kuruş içinden ne geçiyorsa verilmesi gerektiğini öğrendim. Fitrenin, sadakanın böylece kazayı, belayı, hastalığı, önleyebileceğini öğrenmiş oldum.” KK21

Kars, Sarıkamış'tan kaynak kişimiz Hasan Bey'in anlatımıyla "Bir gün köyde sabahın beşinde hayvanları otlatmaya çıkardım. Bizim köyler de dağlık yerlerdir. Birkaç saat koyunlarla uğraştım. İçlerinde bir de inatçı bir koç vardı. Sinirlenince bir o yana bir bu yana koşturup beni peşinden koşturuyordu saatlerce. Ben de evden çok uzaklaşma niyetinde olmadığım için yanıma fazla su almamıştım ve hayvanların peşinden koşayım derken bizim evin arkasındaki dağı bile geçtiğimizi fark ettim. Otluk bir alanda hayvanlar bir süre bekleyip otlamaya devam ettiler. Yanımda da küçük bir şişe su vardı, gelirken yol üstündeki bir çeşmeden doldurmuştum. Hava çok güzel, etraf yemyeşildi. Biraz oturduktan sonra ortaca yaşlı biri yanında bir kuzuyla oyalanıyordu. Birkaç dakika sonra yanıma geldi ve Allah rızası için bana biraz su verir misin dilim damağım kurudu burada saatlerdir dedi. Elimdeki şişe küçüktü ama gönül kıramadım kendim içmeden verdim suyumu. Biraz konuştuktan sonra ben hayvanları toplama derdine düştüm. Geri dönerken oturduğum yerden sopamı alacakken su şişemi içi ağzı su dolu bir şekilde orda gördüm. Etrafımda amcayı aradım fakat göremedim. Herhalde içmedi diye düşündüm. Şişeyi alıp içtim neredeyse bitirmiştım fakat eve gidene kadar ben o suyu kana kana içtiysem de suyum bitmedi. Hayretler içerisinde kaldım. Dedim Allah'ım bu gelen Hızır mıydı acaba. Eve vardığımda eşime anlattım durumu ama şişeyi gösterdiğim zaman içinde su olmadığını gördüm. O zaman anladım ki bu yaşadığım şey bana lütfedilmişti." KK22

Kırşehir'den kaynak kişimiz Yeter Hanım'ın anlatımıyla "Eşimle Türkiye'deydik ama durumumuz çok kötüydü. Almanya'ya gitmek için bin bir zorluklarla kağıtlar aldık işlemleri yaptık ondan sonuç bekliyorduk uzun zamandır. Evde oturuyoruz bir anda kapı çaldı bir amca geldi. Yardım istedi bizden yiyecek bir şeyler ama verecek gerçekten ekmek parçası bile yoktu. Eşim de o zamanlar üstünde olan ceketi çıkarıp vermişti. Bunu kabul et amca dedik verecek başka bir şeyimiz yok. Onu verdik amca gitti öyle ertesi gün oldu eve kağıtlar geldi. Bir açtık ki Almanya için beklediğimiz kağıtlar. Biz her şeyimizi sattık Almanya'ya gittik o günden sonra durumumuz iyileşti çok iyi oldu. Biz hep dua ederiz o amcaya eşimle yetmiş yaşımızı geçtik ama hala hatırlarız bu olayı." KK23

Samsun'dan kaynak kişimiz Gülşen Hanım'ın anlatımıyla "Kaynanamın evinde yaşıyorduk o zamanlar. Sonra bir gün ayrıldık aşağı kata yerleştik ama o ilk zaman durumumuz çok kötüydü hiçbir şey alacak, yapacak paramız yoktu. Ben de komşuya gidecektim ineği vardı ondan süt alacaktım. O sırada bir tane adam geldi kapıya. Böyle üstü başı harabe eski püskü. Süt istedi benden bir de pantolon ama evde hiçbir şey yok veremiyorum. Amca dedim ekmekle su verebilirim şimdi istersen başka bir şey yok. Yok dedi biraz süt istiyorum ben. Ben de bak al bu ekmekle suyu komşuya gidip süt alacam ben. O zamana kadar bekle dedim. Ekmekle suyu verdim, pantolon da istemişti ya gittim eniştenin en düzgün en iyi pantolonunu verdim adama. Sonra gittim komşudan süt almak için. Eve geldim sütü hazırladım hemen içine de ekmek doğradım. Dışarı çıktım bakıyorum amca yok. Soruyorum komşulara gören eden yok mu kimse görmemiş. Dere vardı evin yakınlarında oraya indim bağıriyorum duyar belki sesimi diye yok. Öyle gitti amca bir daha ne gördüm ne o geldi. Birkaç gün sonra komşularla bir araya gelmiştik onlara da gitmiş öyle bir amca bir şeyler istemiş ama kimse ona bir şey vermemiş. Ben o amca geldikten sonra rahat etmeye başladım. Borçlarımı ödemeye, evimi yapmaya, içine eşya almaya başladım elim bollaştı. Sonra bir

TÜRÜK

hoca vardı oturduğumuz yerde onlara gitmişim tesadüf eseri konuşurken bu olayı anlattım Hızır gelmiş sana dedi. Sen onun istediklerini o olmayan zamanında yapmaya çalışmışsın o da senin elini tutmuş yardımına koşmuş dedi. O günden sonra Allah'a şükür hep maddi durumumuz iyi oldu hiç zorluk çekmedik." KK24

Trabzon'dan kaynak kişimiz Mustafa Bey'in anlatımıyla "Anam rahmetli olmadan önce anlatmıştı biz o zamanlar küçüktük aklımız pek ermezdi masal gibi gelirdi bize. Sonradan anlıyoruz tabi. Bir gün anamla babam o zamanlar yeni evlenmişler bide kaçırmış babam annemi. Bütün Trabzon bunları arıyorlar. Ellerinde avuçlarında hiçbir şey yok başka şehre kaçmışlar. Gelmişler Ankara'ya. Babam elinde olan parayla bi ev tutmuş ama çalışmak lazım. Aradan bi kaç ay geçmiş ellerindeki para bitcek artık anam da hamileymiş. Babam da taş ocakları vardır Ankara'da oraya gitmeye karar vermiş anamı bırakmış. Bırakmadan önce de eve bi sürü malzeme almış ki ben yokken zorluk olmasın çıkmasın dışarı diye. Babam öyle gitmiş. Ankara'da Elmadağ var hep taş ocakları vardır taş kırarlar kamyonlara yüklerler oradan araban falan da yoksa her gün gelemezsin bazen aylarca kalırsın iş bitene kadar. Neyse işte öyle gitmiş babam, anam evde tabi. Bir gün anam evdeyken kapı çalmış tek ya bi de açmak istemiyor bi de kaçmışlar zaten tanıdık biri buldu mu yerlerini korkuyo. Neyse kapının deliğinden bakar ki yaşlı bi amca. Açmış kapıyı buyur amca demiş ne istersin. Amcanın hali de çok iyi gözüküyümüş uzun uzun sakalları varmış. Üstü başı öyle çok iyi değilmiş ama sakalları bembeyazmış. Amca demiş kızım bana bi bardak su ver başka bi şey istemem. Anam gitmiş hemen su getirmiş suyun yanında da evde reçel varmış ekmeğe reçel sürüp amcaya getirmiş. Amca öyle onları almış gülümseyip gitmiş. Günler geçmiş anamın dikkatini çekmiş bu reçelden yiyomuş yiyomuş bitmiyomuş. Babam gelene kadar nerdeyse bir ay geçmiş hala reçeli ne kadar yese arttıkça artıyomuş. Bir ayın sonunda babam gelmiş tabi anam bunun etkisinden çıkamamış babam da anlamış bi haller olduğunu. Günlerce sormuş anam bi şey dememiş en sonunda artık dayanamayıp olayı anlatmış. Gitmiş reçel kavanozunu getirmiş göstermek için ki bi bakmış içinde bir kaşıklık reçel kalmış. O saatten sonra anlamış ki birine bi şey dememesi lazımmış. Eee kızım böyle şeyler herkese malum olmaz birine dememek lazım." KK25

Kastamonu'dan kaynak kişimiz Gül Hanım'ın anlatımıyla "Ben inançlı bir ailede büyüdüm. Küçük yaşlarda çok şaşırsam da artık bana normal gelen bir olay yaşadım ve her Hıdırellez'de de bu tekrarlanır. Hıdırellez zamanı annemler sütü bir kaba koyup abdest aldılar tahta kaşıkla içerisinde üç kere karıştırıp ya Hıdırellez sütü benden mayası senden benim elim değil senin elin deyip süt kabının ağzının yarısını açık bıraktılar ve ertesi sabah süt mayalandı ve yoğurt oldu. Bir süte maya konulmadan sadece okunan dua ve söylenen sözlerle yoğurt olması belki bilimsel olarak mümkün değildi ve beni hayrete düşürmüştü." KK26

Kastamonu'dan bir diğer kaynak kişimiz Hatice Hanım'ın anlatımıyla "Bundan bir iki sene önce dayımı bir kaza sonucu kaybettik. Cenazeden birkaç ay sonra hanımı bize misafirlığe geldi. Söylediğine göre dayımın cenazesinde akrabalar dahi kimsenin tanımadığı yaşlı bir adam varmış. Cenazenin defninde yardımcı olmuş, neler yapılması lazım ise tarif etmiş. Dualar okumuş. Defin bittiği sırada çok yardımcı olduğu için hemen o adama bakınmışlar ama kimse onu görememiş. Cenazenin defnedildiği yer bir köy mezarlığı bu köyden öyle birinin hemen kaybolma imkânı yok.

Yemek vermek için çok aramışlar adamı, hemen etraftakilere sormuşlar ama gören kimse olmamış. Bu adam acaba Hızır Aleyhisselam mıydı diye düşünmüşler.” KK27

İstanbul’dan kaynak kişimiz Rabia Hanım’ın anlatımıyla “Bu olayı bana dedem anlatmıştı. Başka bir olayda Kars Arpaçay’da dedem ve dedemin başından geçmiş. Dedem ve kardeşi tarlalarını sürmüş. Eve gelmek için yola çıkmışlar. Birden kar yağmaya başlamış ama nasıl bir kar ki çok fazla kar yağmış. Eve geleceklermiş ama tipi çıkmış, yollarını kaybetmişler. Sonra bunlar korkmuşlar. Dedem diyor ki bir an burada kalacak ve burada öleceğiz sandım. İçimden dua ediyorum. Sonra biraz etrafa bakmışlar kimse yok sonra bir kayalığın önüne oturmuşlar. Birkaç dakika sonra biri gelmiş, o kardan birinin gelmesi imkansızmış. Dedemin dediğine göre bu kişi elinde asa bunlara “Gelin benle” demiş. Dedem ve kardeşi bu adam önde onlar arkada yürümüşler bir bakmışlar ki kendi evlerinin önüne gelmişler. Evin önüne geldikleri zaman dedem adama dönüp bir şeyler söyleyecekmiş ki o adam ortada yok. Dedem Hz. Hızır olduğunu söylüyor.” KK28

Erzurum’dan kaynak kişimiz İmdat Bey’in anlatımıyla “Erzurum’un kışları çok kötüdür. Ayazdır, soğuktur, dondur. O zamanda dedem bir köyden başka bir köye giderken, çok kar yağıyormuş. Durmak zorunda kaldığı bir yerde de o kadar çok boran olmuş ki, içinden demiş herhalde ben burada kalıp, donup öleceğim. Sonra dedem diyor ki ben orada ne yapacağımı kara kara düşünürken, baktım ki üzerinde abası olan biri çıktı geldi yanıma. Dedi ki nereye gidiyorsun oğul? Dedim ki işte şu köyden şu köye gidiyorum. Şu an köyün isimlerini tam hatırlamıyorum ama işte başka köyden kendi köyüme gidiyorum. Neyse sonra abası olan adam demiş ki, gel gel sen öyle üşüyeceksin, donacaksın, gel biraz buraya kar biraz dursun, boran biraz geçsin ki öyle devam et yoluna. Sonra adam, dedemi abasının altına almış. Dedem diyor ki, çok fazla sürmedi, bir baktım ki diyor köydeyiz, köye gelmişiz. Ondan sonra dedem adamı çağırmış demiş ki, gel biraz çay ekmek yiyelim, bir şey yapalım öyle git, öyle devam et yoluna. Sonra dedem, eve girmiş ki ananeme sofraya hazırla misafirimiz var desin diye. Sonra diyor ki, geriye geldim ki adam yok. Dedem bunu bize anlatırken, o adamın Hızır (as) olduğunu söylerdi. O kadar uzun yolu, dedemi abasının altına alıp 5 dakika bile sürmeden köye getirmiş.” KK29

Sakarya’dan kaynak kişimiz Orhan Bey’in anlatımıyla “Biz küçükken köyde yaşadık. Annem bizi tek başına bırakıp tarlaya çift sürmeye giderdi. Çok yoksulluk çektik. Babam gurbette. Abim, ben, kardeşim evde kız kardeşlerime mukayyet olurduk. O yıllarda köye çok fazla yağmur yağmazdı. Ekinlerimiz olgunlaşmıyordu. Yeteri kadar suyu alamadıkları için kuruyup gidiyordu. Babam bize para gönderemiyordu. Annem, zavallım tek başına o kadar çocuğa bakıyor hem de tarlayı gözetiyordu. Bazı geceler hatırlarım bir tane ekmeği hepimize paylaştırıp kendi hiçbir şey yemeden sabahı ederdi. Havanın gidişatı hiç iyi değildi. Ekinler iyice kurudu. Babamdan hala haber yok. Ertesi gün kapıyı dilenci kılıklı bir adam çaldı. Bizden bir bardak su istedi. Annem evde olmadığı için önce bir tereddüt ettik. Çünkü bu adamı daha öncesinde köyde görmemiştik. Abim adama su vermeyi kabul etti fakat kimlerden olduğunu da sormayı ihmal etmedi. Adam ise ben babanın arkadaşayım, beni yalnızca o tanır. Buraya gelmemi de o söyledi, sizi çok merak ediyormuş ve sabırlı olmanızı istiyormuş dedi. Şaşırmıştık. Biz babama hiç ulaşamıyorduk ama babam bize arkadaşını göndermişti. Adam suyunu içip abime su verenlerin çok olsun gibi bir söz etti ve

birdenbire merdivenleri hızla inip kayboldu. Ben çok korkmuştum. Çünkü adama inanmamıştım. Akşam oldu. Abim yaşadığımız olayı anneme anlattığında annem onun Hz. Hızır olduğunu anlamıştı ve ona su verdiğimiz için çok sevindi ve bize her ne olursa olsun Rabbimize sığınıp dua etmemiz gerektiğini söyledi.” KK30

Sakarya'dan bir diğer kaynak kişimiz Melih Bey'in anlatımıyla “İki arkadaş, Sakarya'dan Bursa'ya ziyarete gelmiştik. Gün içinde Bursa'daki cami ve türbeleri ziyaret ettikten sonra akşam dokuz civarı otobüsle Sakarya'ya dönecektik. Terminale geldiğimizde bizim aracın Balıkesir civarında arızalandığı ve saat 23 civarındaki otobüsle gideceğimiz bildirildi. Oradaki görevliye bizim Sakarya'da olmamız gece saat biri bulacağını, oradan eve nasıl gideceğimizi sordum. Servisler sizi mağdur etmeyecek evinize kadar götürecek denildi. Neyse biz saat 23 civarında yola çıktık. Sakarya terminaline geldiğimizde saat biri geçiyordu ve yoğun bir sis vardı, göz gözü görmüyordu. Ortada bir servis vardı. Şoförü uyandırıp servise bindik. Servis bize nereye gittiğimizi sormadı, ben abi biz Mavi Durak'a gidecektik. Bileti alırken araç rötarlı gelecek siz mağdur edilmeyeceksiniz. Servisler sizi evlerinize bırakacak, dedi ama siz bize nereye gideceğimizi sormadınız dedim. Şoför ben kent merkezine gidiyorum güzergahımdan dışarı çıkamam diyerek bize bileten çaymamamız için size öyle söylemişler dedi. Biz nasıl olur, ne yapacağız dedik? İsteddiğiniz yere de şikayetinizi yapın dedi. Biz o zaman ikinci sınıftaydık. Sanırım Sakarya merkezden taksi ile gelebileceğimizi akıl edemedik. Belki heyecandan pek bilmiyorum. Sonra bir kişi merkeze giden yol ayrımında indi. Onunla biz de indik belki yürürüz dedik. En az bir saat yol vardı. Neyse biz indik dışarıda yoğun sis vardı ve göz gözü görmüyordu. Arkadaş otostop çekelim dedi. Ben otostop çekmek istemedim. Biraz ilerledikten sonra yanımıza bir araç yanaştı. Gençler gelin gideceğiniz yere bırakayım dedi. Arkadaş arka koltuğa oturdu. Ben elimdeki eşyaları verirken, arkadaşın aracın plakasına baktınız mı 16 demiş. Ben duymadım. Otostoptan korkan ben ön koltuğa oturdum. Bizim önümüzde servisten inen arkadaşı da biz araca aldık. Arkadaşın araca binmesi ile inmesi de bir oldu. Sonra bize nereden geliyorsunuz dedi. Ben Bursa'dan dedim. Kendisinin ailesinin de Veysel Karani Mah. oturduğunu söyledi. Ben peki burada nerde oturuyorsunuz dedim. Eliyle buralarda bir yerde dedi. Biraz ilgimi çekti fakat öyle bir zaman aşımı oldu ki biz bir şey anlamadan mavi duraktaki lambalara geldik. Ben abi burda inelim dedim. O bana bizde adrese teslim edilir, iyilikler yaparak çoğaltın dedi. Neyse biz sokağın başına geldik araç durdu biz, abi bak buraya ne zaman yolun düşerse çayımızı içmeye gel dedik. Araçtan indik eve geldiğimizde arkadaş kapıyı açtı bu saatte araç bulabildiniz mi dedi ve biz o an anladık. Nereye gideceğimizi adama söylememiştik. Ne adamı ne bindiğimiz aracı hatırlıyorduk. Tayyizamanı yaşadık sanki. Sonra Hızır olmasın dedik. Araştırdık şöyle diyordu siz onunla karşılaştığınızda anlamazsınız, yolda kalmışlara yardım eder vs. gibi. Sonra abdest alıp namaz kıldık. Epey heyecanlanmıştık.” KK31

Diyarbakır'dan kaynak kişimiz Müyesser Hanım'ın anlatımıyla “Annem anlatıyor. Bir gün abim daha genç 16-17 yaşlarındayken Diyarbakır'dan köyümüze gelmek için yola çıkmış. Diyarbakır'dan baya uzaklaşmış. Bizim köy yerine önce başka bir köye ulaşmış. Saat de epey geçmiş. Yatsı namazı vaktinden sonraymış. Çevresi çok karanlıkmiş. Yolu bulmak için etrafına bakınmış. O sırada temiz yüzlü, başı sarıklı bir adam görmüş. Adam: “Oğlum nereye gidiyorsun” diye sormuş. Abim: “Ben eve gideceğim” diye cevap vermiş. Adam abime dönüp: “Tamam

korkma, ben de seninle beraber o taraflara geleceğim” demiş. Sonra adam ve abim birlikte yola devam etmişler. Birlikte bizim köyün yanına gelmişler. O sırada abim arkasına dönüp bakıyor ve kimsenin olmadığını görüyor. Abim eve gelip olanları anneme anlatmış. Annemde o adamın Hoca Hızır (Hz. Hızır) olduğunu söylemiş.” KK32

Ankara’dan kaynak kişimiz Reyhan Hanım’ın anlatımıyla “Kızım, bundan bir on sene evvel eski oturduğumuz yerde -yani bu Hasköy tarafında Baraj diye bir mahalle var ya orada-böyle öğle vakti falandı. Evde güzel bir temizlik yaptım her yer pırıl pırıl. Erkek kardeşin de oyun oynamanın derdine iyice şımardı. Önceden balkonda oturmak için minderler dikedik, onlar kapının arkasında duruyordu. Bizim oğlan da onları almış ev yapacak, üstüne bir de battaniye atmış, oyuncakları falan her yere dağıtmış. Topladığım o evi, geri eski haline getirmişti. Tabii o zaman cahilmişim, ne olacak sanki bırak dağılsın ev, çocuğundan kıymetli mi? Ben evin o halini görünce çok sinirlendim ama öyle böyle sinir gelmedi yani. İlk başta bizim oğlana bağırdım çağırdım ama içimdeki o sinir gitmiyor illa gidip vurmak, dövmek istiyorum. Çocuk da korktu gözlerimin içine bakıyor. Gittim yanına elimi kaldırdım tam tokat atıp, bu evi bir daha böyle yapacak mısın diyecektim ki kapı çaldı. Ama alacaklı gibi. Hemen başıma bir yemeni alıp açtım kapıyı. Kapıyı çalan böyle üstü başı yırtık bir amcaydı. Ama yüzü öyle güzeldi ki. Saçları, sakalları bembeyazdı. Buyur amca dedim. Kızım, kaç gündür açım bana varsa azıcık ekmek verir misin dedi. Ben de tabii amca veririm deyip mutfaktan poşetin içine bir tane ekmek koyup verdim. Çok mutlu oldu, Allah razı olsun deyip arkasını döndü. Ben de kapıyı kapattım ama daha beş dakika bile geçmedi keşke bir ekmek daha verseydim diye düşündüm. Hemen elime bir ekmek alıp kapıya koştum. Sonuçta amca yaşlı, ona hemen yetişirim zaten daha merdivenlerden o haliyle inememiştir dedim. Kapıyı açtım bir baktım amca yok, balkondan aşağı merdivenlerin oraya baktım, orada da yok. Bilirsin bizim merdivenler çok diktir ve baya merdiven vardı, oradan hemen inmesi imkansızdı. Allah Allah dedim, nereye gitti bu amca? Belki dedim eltimin evine çıkmıştır. Oraya gittim eltime sordum, bana öyle biri gelmedi dedi. Karşıda Özgül ablanın evi vardı, ona sordum bende görmedim dedi. Nazife ablaya, Sevgi ablaya sordum onlar da görmedim deyince kafam karıştı. Onların evinin önünden geçmeden bizim eve gelmesi imkânsız, çünkü bizim ev tam arada. Neyse, bu olayın üstünde bir iki gün geçti. Yukarıya çıktım, mahalledeki kadınlar oturup sohbet ediyorlarmış. Orada da beni görünce sordular, naptın amcayı bulabildin mi, diye. Ben de yok bulamadım, kimse de görmemiş o gün dedim. Yanımızda Özgül’ün kaynanası Gülcan bibi de vardı. O da hayırdır kızım ne amcası falan diye sordu, ben de anlattım olanları. Gülcan bibi önce bir durdu sonra gülümsedi. Kızım dedi, bir daha çocuğuna el kaldırma. Onlar sizin yuvanızın birer kuşudur. Gelen Hızır Aleyhisselam’dır. Çocuğuna kötü bir şey yapma diye gelmiş senin kapına. O gün akşam oldu, şöyle bir düşününce Gülcan bibi haklıydı. O içimdeki sinir belki yavruma zarar verecekti. Tabii sonra çok pişman oldum, üzüldüm. Oğlumu öptüm kokladım.” KK33

Yozgat’tan kaynak kişimiz Sevinç Hanım’ın anlatımıyla “Evliliğimin ilk zamanlarıydı. Oldukça zordu o günler. Para sorunu yaşıyorduk. Öyle ki ekmek parasını kıtı kıtına denkleştiriyordum. Bir gün komşuyla kıyıdan köşeden biriktirdiğim parayla pazara çıktık. Az bir ilerledik. Karşımıza kör ve kolu olmayan bir adam çıktı. Oldukça düşkün görünüyordu. Dilenmiyor olsa da ben ona bir lira da olsa para vermek istedim. Komşum uyardı bırak adamı gitsin yoluna

dedi. Ama içimden bir ses beni ona yönlendirmişti bir kere duramadım. Cebimde tam yirmi lira vardı. Bozuklarla birlikte. Gittim bir lirayı adama verdim geldim. O da bana bir ton dua etti “Allah bereketini versin, senden razı olsun” dedi. Dönerken elimi tekrar cebime soktum sanki avucuma daha fazla bozuk para geliyor gibiydi. Saydım hemen parayı cebimden tam yirmi dört lira çıktı. Neye uğradığımı şaşırđım. Arkamı dönüp hemen o adama baktım ama adam yoktu. Bu kadar kısa sürede nereye kaybolduğunu anlayamadım. Bana soracak olursan o adam Hızır’dı.” KK34

İzmit’ten kaynak kişimiz Sedat Bey’in anlatımıyla “Annemler beni ortaokulda yatılı bir kuran kursuna gönderiyorlardı. Hafta sonu eve geliyordum. Hafta içi ise kurstaydım. Yine evden kursa gittiğim bir gün, kurs evimin civarındaydı bu arada. İşte kursa gidilen yolda büyük bir inşaat vardı. İki yol da kursa çıkıyordu. Ama inşaatın olduğu yol daha kestirmeydi. Tam o sokağa dönecekken yaşlı bir amca “oğlum” diye seslendi bana. Ben de hemen ona doğru kafamı çevirdim “oradan gitme bu yoldan git sen iyisi mi hem de poşetimi şu evime kadar bırakırsın” dedi. Ben önden ilerledim. Amca geliyordur diye arkama da bakmadım hiç. Binanın önüne gelip arkamı döndüğümde ortalıkta kimsenin olmadığını gördüm. Tam o sırada bir gürültü koptu. Kafamı çevirdiğimde inşaat yolundan geldiğini anladım biraz ilerledim. Yukarıdan büyük bir şeyin düştüğünü gördüm işçiler korkuyla kaçıyordu. Eğer o amca olmasa ben de o yoldan gidecektim. Belki de benim üzerime düşecekti. Bence o amca Hızır’dı.” KK35

Gümüşhane’den kaynak kişimiz Semra Hanım’ın anlatımıyla “Bu olay başıma 34 yaşında gelmiştir. İstanbul’da yaşıyordum ki bu olay da zaten başıma İstanbul’da geldi. Eşimin kardeşi nişanlanmıştı ve evlenecekti eşimin kardeşi kayınvalidem birkaç akraba kapalı çarşıya gidip çeyiz ve kına alışverişine gitmemiz gerekiyordu. Benim bir kızım bir de oğlum var. Kızım o zaman küçüktü. Oğlum okulda olduğu için kızımı da mecburen kapalı çarşıya götürdüm. Kapalı çarşıda çeyizlik eşyalara bakarken kızımın elini sıkı sıkı tutmuştum. Bir anlık dalgınlıkta kızım elimi bıraktı. Kapalı çarşı o gün çok fazla kalabalıktı etrafıma hızlıca her tarafa göz gezdirdim. Kızımı göremedim, kızıma seslendim ama nafiye kızım yoktu. Oradan oraya koşa koşa kalabalıkları yara yara ilerledim gözyaşlarımı tutamadım ve ağlamaya başladım. İnsanlar etrafıma toplandı kalabalıkta yaşlı bir amca ağlama kızım dedi gel gel beraber bakalım. Amca beni aldı kapalı çarşıda sanki kızımın yerini bilirmiş gibi kızımı eliyle koymuş gibi önüne kattı. Kızım kına gecesinde gelinlerin taktığı süslü taçların olduğu bir tezgâhta taçlara bakıyordu. Koştum kızıma sarıldım o an yaşadığım korku anlatılamaz. Arkamı dönüp amcaya teşekkür etmek istediğimde amca orada yoktu. Kalabalıkta amcayı görmeye çalıştıysam da amcamı göremedim. Çok bakındım ama amca yoktu. O an bana yardıma Hz. Hızır mı gelmişti bilmiyorum ama o amca bana yardım için gönderilmişti.” KK36

Bartın’dan kaynak kişimiz Ahmet Bey’in anlatımıyla “Ben gençken çok soytarı bir çocuktum. Doğru düzgün çalışmaz, günümü gün ederdim. Sonra evlendim ve geçim sıkıntısı başladı. Bizim buralarda “Ekaye” derler kömür ocağında çalışmaya başladım, çok zorluk çektim. Oradaki işim bitince köyde ne iş olsa yapıyordum. Yazın o sıcakta akşama kadar tarlalarda çalışıyordum, bahçelerde çapa yapıyordum. Kışları da akşama kadar çalışıp geceleri de odun toplamaya gidiyordum. Yine bir akşam odun toplamaya gidecekken kapımızın önüne bir adam geldi. Dilenciye

benzemiyordu ama zor durumda gibiydi. Yaşlı adamı eve davet ettim. Ama gece olmadan odunları toplayıp gelmek gerekiyordu. O yüzden karıma “Amcama iyi bak, karnını doyur ben oduna gidip geliyorum” dedim. Evden çıkmadan yaşlı amca bana yaklaştı. “Oğlum sen çok çalışıyorsun geceni gündüz gündüzünü gece ediyorsun. Beni bu kış gününde evine aldın, sen çok geçmeden zengin olacaksın” dedi. Ben çok şaşırdım. Evden çıktım. Ben gidince karım adamın karnını iyice doyurmuş, ona bir güzel hürmet etmiş. Sonra nasıl olduysa adam birden kaybolmuş, karım aramış taramış bulamamış. Eve gelince bana anlattı. Bu olaydan sonra ben çok iyi işler yaptım iyi paralar kazandım. Almanya’ya taşındık. Birkaç sene sonra o gelen amcanın Hızır aleyhisselam olduğunu anladık. Şu an çocuklarımız, torunlarımız Almanya’da yaşıyoruz. Ara sıra Bartın’a köyümüze geliyoruz.” KK37

Bartın’dan kaynak kişimiz Döndü Hanım’ın anlatımıyla “Eskiden köyde imeceler olurdu. Bir iş yapılacaksa toplaşır hep beraber yapardık. Ben daha bekârken bir gün yine köyden üç arkadaş ve üç kız kardeşimle birlikte evin önündeki bahçede oturup gözleme yapmaya koyulduk. Gözlemeler bir yandan pişerken biz de yiyorduk. Biraz sonra kim olduğunu bilmediğimiz, köyde daha önce hiç görmediğimiz yaşlı bir dede yanımıza geldi. Bize “Hanımlar karnım çok aç biraz yaptıklarınızdan verin de karnımı doyurayım” dedi. Biz vermek istemedik. Ama en çok da ortanca kardeşim sinirlendi, adama ters ters baktı. Hadi, Allah versin deyip dedeye çıkıştı. Sonra adam bir kere daha “Kızım, karnım çok acıktı yaptığımızdan bir tane verin de açlığımı gidereyim” dedi. Biz acıdık adama, verelim dedik ama ortanca kardeşim Fadime verdirmedi. Yaşlı adamı tersleyip oradan kovdu. Adam da giderken Fadime’ye İnşallah senin de bir yudum su verecek çocuğun olmasın” diye beddua etti. Aradan yirmi beş yıl geçti. Biz hepimiz evlendik, çoluk çocuğa karıştık. Benim de iki kızım oldu. Ablalarımın torunları bile oldu. Ama ortancamız Fadime hala evlenemedi ve çocuğu olmadı. Şu an 51 yaşında ve yalnız başına yaşıyor.” KK38

Bartın’dan bir diğer kaynak kişimiz Uğur Bey’in anlatımıyla “Eskiden dilenciler kapı kapı dolaşırdı. Bizim eve de sürekli dilenci, hurdacı, çingene kadınlar gelirdi. Ev halkı da bu durumdan çok sıkılmıştı ve artık çok sinirleniyordu. Bir gün yine kapıya yaşlı bir dilenci adam gelmiş. Kapıyı benim büyük gelin açmış. O da zaten sinirli bir kadındır. Kapıda dilenciyi görünce sinirlenmiş kapıyı açmamış. Yaşlı adam ısrarla kapıyı çalıyormuş, gelinim açmak zorunda kalmış. Yaşlı adam “Beni aşağıdan gönderdiler, bu evde Uğur diye bir adam varmış, o sana yardım eder dediler” demiş. Benim gelin de iyice sinirlenmiş “Allah versin” demiş kapıyı adamın suratına kapatmış. O sırada torunum beni çağırdı ve ben adama arkasından seslendim. Dilenci her zaman gelenlerden farklı, nur yüzlü yaşlı bir adamdı. Adam bana da “Beni aşağıdan gönderdiler, bu evde Uğur diye bir adam varmış, o sana yardım eder dediler” dedi. Ben kimin gönderdiğini sorduysam da söylemedi. Yaşlı adamı eve davet ettim, gelinime yemek hazırlattırdım ve adamın karnını doyurdum. Adama para vermek için cüzdanımı almaya gittim. Geri döndüğümde yaşlı adam gitmişti. Evdekiler de adamın ne ara gittiğini anlayamamışlar. Sonra adamı sorduk soruşturduk komşulardan gören de olmamış. Bizim eve kimin gönderdiğini de anlayamadık. O günden sonra evimiz, sofralarımız bereketlendi. O yaşlı adamın Hızır olduğunu çok sonra anladık.” KK39

Bartın'dan bir diğer kaynak kişimiz Mehmet Bey'in anlatımıyla "Bir doktor arkadaşım gelmişti Mardin'e biz de bir arkadaşın vesilesi ile tanışmıştık, onun öğretmeniydi benim arkadaşım. Arkadaşım bana telefon açtı, benim öğrencim Mardin'e geliyor onunla bir ilgilen diye tamam dedim o zamanlar Yenişehir'de oturuyordum. Kızıltepe'den geldiler, ondan sonra samimi olduk zaman içinde bana yaşadığı bir olayı anlattı bir gün. Bu kadın Tunceli'nin bir dağ köyünde ebe. O zamanki gibi halk arasında değil, maaşlı resmi ebe. Kocasını da Tuncelili o da öğretmen. Diyor ki bir gün kar kış kıyamet, yandaki köyden benim arkama doğuma geldiler. Onun da görevi değilmiş bu kocası da o gün maaş almaya gitmiş, köyden ayrılmış. Şehre gitmiş kocası evde değil. Bir adam ebenin kapısına geliyor, diyor ki vallahi karım böyle böyle kötü bir durumda, geleceksin ve doğumun yaptıracağsın. Kadın ona diyor ki kardeşim, kocam evde değil, çocuklarım da yalnız ben seninle nasıl geleyim bu gece yarısı. Gece yarısı bir de gündüz de değil. Diyor valla geleceksin yoksa karım ölecek, tehlikede. Ne yapıyorsa kadın ikna edemiyor, mecburum seni götürmeye diyor. Velhasıl yandaki komşusuna söylüyor durum böyle böyle benim doğuma gitmem lazım, eşim evde değil çocukları da yalnız bıraktım ben gidiyorum çocuklara göz kulak olursun. Tamam diyor, sen git merak etme. Neyse gidiyor. Gidiyor doğumunu yaptırıyor kadının, ertesi gün geri dönüyor. Dönüyor bakıyor ki çığ düşmüş. Ve tam evlerinin üzerine neyse bu da o anda düşünüyor ki çocuklar çığın altında kaldı. Bakıyor ki eşi de gelmiş karı koca başlıyorlar ağlamaya sızlamaya çocuklar çığın altında kaldı diye, onlar bu haldeyken komşu dışarı çıkıyor. Diyor ki niye ağlıyorsunuz böyle. Diyorlar vallahi çocuklar evdeydi ve çığ düşmüş altında kalmışlar. Yok yok demiş kadın çocuklar çığ altında değil benim yanımda gece almış getirmiş çocukları yanına komşu kadın. Yani diyordu ki ben birine o hayrı yaptım Allah'ta bana o hayrı yaptı, çocuklarımı bağışladı. Evde olsaydım ben de çığın altında kalacaktım. Allah öyle birini gönderdi ki bize adam ısrarla beni götürdü evden. Allah hem beni kurtardı hem çocuklarımı." KK40

4. Sonuç

Derlenen memorat metinleri incelendiğinde halk inanç ve inanışlarında Hızır Aleyhisselâm'a yüklenen misyonun da ne olduğu ne gibi yardımlarda bulunabildiği kolaylıkla anlaşılmaktadır. Genelde Hızır, yaşlı bir insan olarak umulmadık zamanlarda kapıya gelerek ekmek ya da su isteyen ya da yolda kalmış yolunu kaybetmişlere eşlik eden bir ihtiyar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Maddi durumu kötü olan ailelerin daha çok kapısına gelerek onlardan bir şeyler istediği ve bu isteğin karşılanması üzerine de bir anda ortadan kaybolduğu neredeyse derlenen bütün memoralarda ortak bir motif olarak görülebilmektedir. Bu talebi olumlu karşılayanların sonraki dönemde maddi durumlarının düzeldiği, evlerine bolluk ve bereketin geldiği ya da başa gelecek bir kazadan kurtuldukları kaynak kişilerimiz tarafından dile getirilmiştir. Hastası olanların ya da başka türden sıkıntıları olanların da bu ziyaret sonrası yine sıkıntılarından kurtuldukları veya hastalıklarının düzeldiği görülmektedir. Kapıya gelen ihtiyar ziyaretçinin talebinin cimrilik nedeniyle karşılanmadığı durumlarda ise kaynak kişi 18 ve 21'deki metinlerde de görüleceği üzere ev ahalinin başına istenmedik belaların geldiği görülmektedir.

Metinlerde görüldüğü kadarıyla daha sonradan Hızır olduğu düşünülen ihtiyar kimse genelde darlık vaktinde ya da yokluk içindeki ailelere gelerek onlardan ellerindeki zaten az olan

yiyeceklerden istemektedir. Üstelik bazen bu aile, kaynak kişi 23'teki metinden de anlaşılacağı üzere, bir müracaatta bulunmuştur ve sonucunu beklemektedir. Dar zamanda darlık içerisinde kapıya gelen bir sınav gibidir bu ihtiyarın gelişi. Memnun edilirse o müracaat da olumlu sonuçlanacaktır aksi takdirde sonuç menfi olacaktır. Bunu da kaynak kişilerimiz Allah'ın bir sınavı olarak değerlendirmekte ve ne olursa olsun kapıya gelen ihtiyarların eli boş çevrilmemesi gerektiği düşüncesinde birleşmektedir.

Metinlerde ayrıca Hızır olarak beliren karakter genelde yaşlı bir kimsedir. Çoğu zaman kendisinin dilenci olduğu düşünülür. Nur yüzlü bir dededir. Temiz yüzlü, başı sarıklı bir adamdır. Orta boylu olarak tanımlanır. Uzun uzun bembeyaz sakalları vardır. Üstü başı dağınık ve yoksul görümlü biri olarak ifade edilir. Saçı başı düzensizdir. Bazı metinlerde ise pis pasaklı olarak ifade edilmiştir. Kaynak kişilerimizin bu ihtiyar adama gerektiği gibi davranılmayınca yaşanan felaketlerden dolayı her memoratın sonunda kıssadan hisse türünden dersler çıkarıldığı görülmektedir. Ayrıca bu gelen ihtiyarın Hızır olduğunu kaynak kişi fark ettikten sonra ona dair bir sır da vermemelidir. Buna dikkat etmez ise Hızır'dan dolayı kazandıkları bereketin sona erdiği memoratlardan anlaşılmaktadır. Buna dair gizemin bozulması ile bereketin kaybolması şeklinde bir motifin kaynak kişi 22 ve 25'teki metinlerde olduğunu söylemek mümkündür. Bazen de Hızır, kaynak kişi 34, 35 ve 40'takî metinlerde de görüleceği üzere, başa gelecek bir kazanın öncesinde belirip o kişiyi ya da kişileri başka yöne sevk ederek bu kazadan kurtulmalarını sağlayan sırlı bir kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynaklar

- Artun, Erman. (1990). “*Tekirdağ'da Hıdırellez Geleneği*” Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1990 Hıdırellez Özel Sayısı, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları:143, Ankara. s. 4.
- Çelebi, İlyâs (1998) “*Hızır*”, Türkiye ve Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, Ankara, s.406-409
- Döğüş, Selahattin (2015) “*Anadolu'da Hızır-İlyas Kültü ve Hıdırellez Geleneği*” Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırmaları Dergisi, Sayı 74, s.77-100
- Hallaç, Ahmet Tacettin (2018) “*Memorat Kavramının Tanımlarındaki Belirsizlik ve Bir Tanım Denemesi*” *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi Cilt/Volume: 2, Sayı/Issue:2 Yaz/Summer, ss/pp. 181-211*
- Ocak, Ahmet Yaşar (1998) “*Hıdırellez*”, Türkiye ve Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 17. Cilt, Ankara, s.313-315
- Piliçkova, Sevim. (1995). “*İlkbahar Hıdırellez Bayramı Kaynaklanma İzleri*” Sesler Aylık Toplum-Sanat Dergisi, Sayı 295, Makedonya, s.97.

Kaynak Kişi ve Derlemeci Listesi

KK1:

Adı Soyadı: Nevriye AĞÇAKAYA
Doğum Tarihi ve Memleketi: 14.10.1981 / Sinop
Yaşı ve Eğitim Durumu: 40, Lise
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: İlayda ÇELİKOĞLU, 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Kaynak kişinin evi /
Kocaeli
Derlemenin Tarihi: 15.03.2021

KK2:

Adı Soyadı: Saliha GÜRKAN
Doğum Tarihi ve Memleketi: 28.02.1958 / Amasya
Yaşı ve Eğitim Durumu: 63, İlkokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: İlayda ÇELİKOĞLU, 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Kaynak kişinin evi /
Kocaeli
Derlemenin Tarihi: 07.03.2021

KK3:

Adı Soyadı: Meryem Gönültaş
Doğum Tarihi ve Memleketi: 10.01.1947
Yaşı ve Eğitim Durumu: 74- İlkokul
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Hilal Gönültaş - 22
Derlemenin Yapıldığı Yer : Bolu Merkez
Derlemenin Tarihi: 13.04.2021

KK4:

Adı Soyadı: Gürol BEKTAŞ
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1974- Amasya
Yaşı ve Eğitim Durumu: 47- Lise Terk
Mesleği: Şoför
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Gaye nur Bektaş-23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev-Ankara
Derlemenin Tarihi: 26.05.2021

KK5:

Adı Soyadı: Yusuf Sevinç
Doğum Tarihi ve Memleketi: 23.10.2001/ Van
Yaşı ve Eğitim Durumu: 20/ Lise
Mesleği: Fatura Kontrol Uzmanı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Fatma Nur Aksu/ 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev
Derlemenin Tarihi: 23.04.2021

KK6:

Adı Soyadı: Esmâ Özcan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 14.05.1982/ Isparta
Yaşı ve Eğitim Durumu: 39/ Lise
Mesleği: Sekreter
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Fatma Nur Aksu/ 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Telefon

KK7:

Adı Soyadı: Gülay Yılmaz
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01.01.1960/ Isparta
Yaşı ve Eğitim Durumu: 61/ İlkokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Fatma Nur Aksu
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev

KK8:

Adı Soyadı: Sevgi Savaş
Doğum Tarihi ve Memleketi: 25.11.1965 /Isparta
Yaşı ve Eğitim Durumu: 56 /Ortaokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Fatma Nur Aksu
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev

KK9:

Adı Soyadı: Gülhanım GÜRSOY
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1949/Erzurum
Yaşı ve Eğitim Durumu: 71/ İlkokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Didem/24
Derlemenin Yapıldığı Yer: Muğla
Derlemenin Tarihi: 20.05.2021

KK10:

Adı Soyadı: Filiz Arıcıoğlu
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1980/Çankırı
Yaşı ve Eğitim Durumu: 41/ İlkokul
Mesleği: Terzi
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Didem/24
Derlemenin Yapıldığı Yer: İstanbul
Derlemenin Tarihi: 28.03.2021

KK11:

Adı Soyadı: Ertan Yılmaz
Doğum Tarihi ve Memleketi: 15.07.1985 / Yozgat
Yaşı ve Eğitim Durumu: 35 / İlkokul Mezunu
Mesleği: Market Sahibi

Derlemecinin Adı ve Yaşı: Cansu Kahrıman / 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: İstanbul
Derlemenin Tarihi: 11.05.21

KK12:

Adı Soyadı: Özgen Serin
Doğum Tarihi ve Memleketi: 15.08.1979
Yaşı ve Eğitim Durumu: 42- lise mezunu
Mesleği: Denetimci
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Canan Hümeysra Özer
Derlemenin Yapıldığı Yer: Antalya
Derlemenin Tarihi: 25.03.2021

KK13:

Adı Soyadı: Dilara Doğan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 30.10.1996
Yaşı ve Eğitim Durumu: 24- Üniversite Mezunu
Mesleği: Eczane Teknisyeni
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Canan Hümeysra Özer- 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Antalya

KK14:

Adı Soyadı: Zeynep Yıldız
Doğum Tarihi ve Memleketi: 03.10.1962 / Gaziantep
Yaşı ve Eğitim Durumu: 58 / İlkokul Mezunu
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Büşra ASLAN / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Gaziantep
Derlemenin Tarihi: 20.05.2021

KK15:

Adı Soyadı: Mehmet Aslan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 10.08.1939 / Gaziantep
Yaşı ve Eğitim Durumu: 81 / İlkokul Mezunu
Mesleği: İşçi
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Büşra ASLAN / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Gaziantep
Derlemenin Tarihi: 18.05.2021

KK16:

Adı Soyadı: Rukiye Yıldırım
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01.01.1941 / Gaziantep
Yaşı ve Eğitim Durumu: 80 / İlkokul Mezunu
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Büşra ASLAN / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Gaziantep
Derlemenin Tarihi: 10.05.2021

KK17:

Adı Soyadı: Derya Tarhan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1971 / Bolu / Kıbrısçık
Yaşı ve Eğitim Durumu: 50 / Lise Terk
Mesleği: İşçi
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Burak Tarhan / 24
Derlemenin Yapıldığı Yer: Bolu
Derlemenin Tarihi: 02/05/2021

KK18

Adı Soyadı: Tozak Çakır
Doğum Tarihi ve Memleketi: 06.12.1991-Çorum
Yaşı ve Eğitim Durumu: 30-Ortaokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Benu Cantürk-25
Derlemenin Yapıldığı Yer: Derlemecinin Evi
Derlemenin Tarihi: 02.05.2021

KK19:

Adı Soyadı: Emine Ünlü
Doğum Tarihi ve Memleketi: 19.05.1954-Çorum
Yaşı ve Eğitim Durumu: 67-İlkokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Benu Cantürk-25
Derlemenin Yapıldığı Yer: Telefon görüşmesi
Derlemenin Tarihi: 09.05.2021

KK20:

Adı Soyadı: Mustafa YİĞİT
Doğum Tarihi ve Memleketi: 20.06.1964 Zonguldak/
Ereğli
Yaşı ve Eğitim Durumu: 57 - İlkokul mezunu
Mesleği: Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Aylin YİĞİT - 21
Derlemenin Yapıldığı Yer: Zonguldak/ Ereğli/
Ramazanlı Köyü
Derlemenin Tarihi: 17.03.2021

KK21:

Adı Soyadı: Meryem AYGÜN
Doğum Tarihi ve Memleketi: 29.12.1984 - Zonguldak/
Ereğli
Yaşı ve Eğitim Durumu: 37 - İlkokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Aylin YİĞİT - 21
Derlemenin Yapıldığı Yer: Zonguldak/ Ereğli/
Ramazanlı Köyü
Derlemenin Tarihi: 24.03.2021

KK22:

Adı Soyadı: Hasan Ezer
Doğum Tarihi ve Memleketi: Kars- Sarıkamış/1940
Yaşı ve Eğitim Durumu: İlkokul/ 81
Mesleği: İnşaatçı/Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Arzu Erden/23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Arnavutköy/İstanbul
Derlemenin Tarihi: 21 Nisan 2021

KK23:

Adı Soyadı: Yeter Tekcan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 07.05.1949- Kırşehir
Yaşı ve Eğitim Durumu: 72- Lise
Mesleği: Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Arzu Başer-22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Almanya'daki Evi
Derlemenin Tarihi: 16.04.2021

KK24:

Adı Soyadı: Gülşen Özkan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 11.09.1983- Samsun
Yaşı ve Eğitim Durumu: 38- Ortaokul
Mesleği: Hayvancılık
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Arzu Başer-22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Samsun'daki Evi
Derlemenin Tarihi: 05.04.2021

KK25:

Adı Soyadı: Mustafa Başer
Doğum Tarihi ve Memleketi: 13.04.1950- Trabzon
Yaşı ve Eğitim Durumu: 71- İlkokul
Mesleği: Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Arzu Başer- 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ankara'daki Evi
Derlemenin Tarihi: 04.05.2021

KK26:

Adı Soyadı: Gül MIÇKIN
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1998 / Kastamonu
Yaşı ve Eğitim Durumu : 23 / Üniversite
Mesleği : Laborant / mezun
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Ünzile HISİM / 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: sosyal medya aracılığıyla yapılmıştır.
Derlemenin Tarihi: 17.05.2021

KK27:

Adı Soyadı: Hatice HISİM
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1974 / Kastamonu

Yaşı ve Eğitim Durumu: 47 / ilkokul
Mesleği: ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Ünzile HISİM / 22
Derlemenin Yapıldığı Yer: kaynak kişinin evi
Derlemenin Tarihi: 11.05.2021

KK28:

Kaynak kişinin Adı Soyadı: Rabia Toyçi
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1996 / Kars
Yaşı ve Eğitim Durumu: 25 / Üniversite Mezunu
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Şirvan Baydoğan / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: İstanbul
Derlemenin Tarihi: 28.04.2021

KK29:

Adı Soyadı: İmdat Küçük
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01.01.1935 / Erzurum
Yaşı ve Eğitim Durumu: 86 / Okumamış
Mesleği: Çiftçi
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Şeydanur Kars
Derlemenin Yapıldığı Yer: Sakarya

KK30:

Adı Soyadı: Orhan Tanırğan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 05.01.1978
Yaşı ve Eğitim Durumu: 43/İlkokul
Mesleği: Ayakkabıcı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Sultan Tanırğan
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev ortamı
Derlemenin Tarihi: 01.05.2021

KK31:

Adı Soyadı: Melih Küçük
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1991/Sakarya
Yaşı ve Eğitim Durumu: 30/Yüksek Lisan Mezunu
Mesleği: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Sultan Tanırğan/21
Derlemenin Yapıldığı Yer: Telefon ile görüşerek.
Derlemenin Tarihi: 05.04.2021

KK32:

Adı Soyadı: Müyesser CAN
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1971 / Diyarbakır
Yaşı ve Eğitim Durumu: 50 / Eğitimi yok
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Nurten GÜNERİ / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev ortamı / Telefon

Derlemenin Tarihi: 20.03.2021

KK33:

Adı Soyadı: Reyhan AYDOĞDU
Doğum Tarihi ve Memleketi: 18.06.1980- Ankara
Yaşı ve Eğitim Durumu: 41- İlköğretim
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Kübra-22
Derlemenin Yapıldığı Yer: Ev Ortamı (Keçiören)
Derlemenin Tarihi: 5.03.2021

KK34:

Adı Soyadı: Sevinç Yıldırım
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01.12.1962 / Yozgat
Yaşı ve Eğitim Durumu: 59 / İlkokul
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Esra Altıkulaç
Derlemenin Tarihi: 15.05.2021
Derlemenin Yapıldığı Yer: Telefon görüşmesi ile yapılmıştır

KK35:

Adı Soyadı: Sedat Akgün
Doğum Tarihi ve Memleketi: 20.07.1995 / İzmit
Yaşı ve Eğitim Durumu: 26 / Üniversite
Mesleği: Gümrükte çalışıyor
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Esra Altıkulaç
Derlemenin Yapıldığı Yer: Derleyenin Evi
Derlemenin Tarihi: 24.06.2021

KK36:

Adı Soyadı: Semra Sakız
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1978/ Gümüşhane
Yaşı ve Eğitim Durumu: 43/ İlkokul
Mesleği: Ev Hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Elif Harap / 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: İstanbul

Derlemenin Tarihi: 23/05/2021

KK37:

Adı Soyadı: Ahmet Yumak
Doğum Tarihi ve Memleketi: 1947, Bartın
Yaşı ve Eğitim Durumu: 74, İlkokul mezunu
Mesleği: Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Cansel Postal, 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Bartın
Derlemenin Tarihi: 23.05.2021

KK38:

Adı Soyadı: Döndü Postal
Doğum Tarihi ve Memleketi: 05.01.1972 Bartın
Yaşı ve Eğitim Durumu: 49, İlkokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Cansel Postal, 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Gürpınar Köyü, Bartın
Derlemenin Tarihi: 11.04.2021

KK39:

Adı Soyadı: Uğur Postal
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01.03.1957 Bartın
Yaşı ve Eğitim Durumu: 64, İlkokul mezunu
Mesleği: Emekli
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Cansel Postal, 23
Derlemenin Yapıldığı Yer: Bartın, Gürpınar Köyü
Derlemenin Tarihi: 06.04.2021

KK40:

Adı Soyadı: Mehmet Zennun Mungan
Doğum Tarihi ve Memleketi: 01/07/1956, Mardin
Yaşı ve Eğitim Durumu: 66, Lisans mezunu
Mesleği: Öğretmen
Derlemecinin Adı ve Yaşı: Betül Ateş, 24
Derlemenin Yapıldığı Yer: Kocaeli
Derlemenin Tarihi: 01.04.2021